

TÜRKİYE-ERMENİSTAN UZMANLAR DİYALOG GRUBU

ERMENİSTAN'A SEYAHAT EDEN TÜRKİYE VATANDAŞLARI İÇİN ÖNERİLER VE UYGULAMALAR

Haziran 2021
Ara Ghazaryan

Kara sınırının 1993 yılından bu yana kapalı olmasına rağmen, Türkiye ile Ermenistan arasında ciddi bir insan trafiği yaşanmaktadır. Dikkat çekici bir biçimde, hareketlilik sadece Ermenistan'dan Türkiye'ye değil, Türkiye'den Ermenistan'a doğru da artmaktadır. 2009-2019 yılları arasında yaklaşık 110 bin Türkiye vatandaşı Ermenistan'ı ziyaret etmiştir.¹ Ziyaretlerin amacı daha çok turizm, iş ve eğitim olarak tanımlanmaktadır. Son yıllarda, geçici ziyaretlerin yanı sıra, Türkiye vatandaşları tarafından ikamet izinleri de alınmaktadır. Bu ikamet izinlerinin alınma sebebi, Türkiye'den gelerek Ermenistan'da yatırım yapan ve faaliyet gösteren ve Yerevan'da mağaza ve ofisleri bulunan işletmelerin sayısının giderek artmasıyla

Ermenistan-Türkiye Uzmanlar Diyalog Grubu üyelerinden Ara Ghazaryan, Ermenistan'ın önde gelen insan hakları avukatlarından. Hukukçulara ve gazetecilere insan hakları konusunda eğitim verip, insan hakları hukukunun değişik açıları üzerine çalışmalar yapmıştır.

Türkiye-Ermenistan Uzmanlar Diyalog Grubu, her iki ülkeden siyaset, diplomasi, akademi ve sivil toplum alanında çalışan ve Türkiye-Ermenistan ilişkilerine farklı düzeylerde katkı sunmaya kendini adanmış uzmanlardan oluşan ortak bir girişimdir. Diyalog Grubu 2016 yılından bugüne toplanmaya devam etmektedir. Diyalog Grubunun genel amacı, iki komşu ülke arasında ilişkilerin normalleşmesine yönelik güven arttırıcı önlemler geliştirmektir. Diyalog Grubu birçok konunun yanı sıra, özellikle ticaret ve iş, göç, eğitim ve kültür alanındaki fırsatları ve yenilikçi fikirleri irdelemektedir.

bağlantılıdır.² Türkiye vatandaşları, Ermenistan'da hem geçici ziyaretleri esnasında hem de daha uzun süre kalmaları durumunda bir dizi sorunla karşılaşabilmektedir. İki ülke arasında diplomatik ilişkilerin olmaması nedeniyle, bu sorunları ele alabilecek ilgili konsolosluk mekanizmaları bulunmamaktadır ve ziyaretçiler çoğu zaman belirsizlik içinde kalmakta ve yanıtıcı bilgiler edinmektedir.

Türkiye vatandaşlarının Ermenistan'da karşılaştığı sorun ve güçlüklerin bazıları giderilebilir niteliktedir, ancak gerekli konsolosluk hizmetleri olmaksızın giderilmesi mümkün olmayan sorunlar da bulunmaktadır. Örneğin Ermenistan'da ikamet eden Türkiye vatandaşları, Türkiye'nin konsolosluk temsilciliklerinde oy kullanabilmek için Gürcistan'a gitmek zorunda kaldıkları ve bunun için bazı ek düzenlemeler gerektiği için, oy kullanma haklarından yararlanamamaktadır. Sonuç olarak da, çoğu zaman oylarını kullanamamaktadır. Bir diğer konu da Türkiye'den Ermenistan'a sığınan siyasi sığınmacılarla ilgilidir. Mevcut durumda, bu konuyu ele alabilecek ilgili inceleme mekanizmaları bulunmamaktadır.

Bu doğrultuda bu makale, en azından bir şekilde bertaraf edilmesi ya da çözülmesi mümkün olan sorunları ele alarak, Türkiye ile Ermenistan arasında konsolosluk ilişkilerinin olmamasının yarattığı boşluğu doldurmayı hedeflemektedir. Böylece, Türkiye vatandaşlarının Ermenistan'a seyahat eder-

ken ve Ermenistan'da kaldıkları süre boyunca dikkat etmesi gereken vize ve ikamet prosedürleri, sınır dışı edilme, özgürlükten yoksun bırakılma, suçluların iadesi, sığınma, mülkiyet hakları, para transferi ve hukuki yardım konularında bilgi vermektedir.

Vize ve ikamet:

Türkiye vatandaşları giriş vizelerini Ermenistan'a vardıklarında kapıda³ veya çevrimiçi E-vize sistemi üzerinden⁴ alabilirler. Geçerli vize türleri aşağıdaki gibidir:

- Ziyaretçi vizesi - Bir yabancı ülke vatandaşı turizm, akraba veya başka kişileri ziyaret, iş, ulaşım veya diğer profesyonel amaçlar, tıbbi tedavi veya diğer kısa süreli kalışlar için Ermenistan'a girmek istediğinde kendisine ziyaretçi vizesi verilir. Ziyaretçi vizesi tek giriş için veya bir yıl geçerli olacak şekilde birden fazla giriş için verilir.
- Transit vize - Ermenistan'da 3 güne kadar kalmak için ve en fazla 4 güne kadar uzatılabilen, tek girişli; veya bir yıl geçerli birden fazla girişli vizedir.

Ziyaretçi ve transit vizeleri, OVIR olarak bilinen Ermenistan Polis Teşkilatı Pasaport ve Vize Dairesi tarafından verilir ve uzatılır.

Ermenistan Cumhuriyeti'nin yapmış olduğu uluslararası anlaşmalar uyarınca başka bir sürenin tanımlanmadığı hallerde, Ermenistan vizesi en fazla 120 günlük bir süre için verilmekte ve 60 gün daha uzatılabilmektedir.

Devlet Harçları Kanunu'nun 14'üncü Maddesi uyarınca, Haziran 2021 itibarıyla Ermenistan'a giriş yapmak isteyen yabancı ülke vatandaşlarının ve vatansızların sınır kapılarında ödemesi gereken ücretler aşağıdaki gibidir.⁵

- ziyaretçi vizesi için:
 - 15.000 AMD (120 güne kadar kalış süresi için),
 - 3.000 AMD (21 güne kadar kalış süresi için)
- çok girişli vize için:
 - 40.000 AMD (120 güne kadar kalış süresi için, 1 yıl geçerli)
 - 20.000 AMD (60 güne kadar kalış süresi için, 6 ay geçerli)
- transit vize için:
 - 10.000 AMD (tek girişli transit vize için)
 - 18.000 AMD (1 yıl geçerli çok girişli transit vize için)⁶

Türkiye vatandaşları, vize ücretinin sadece Ermenistan Dramı (AMD) cinsinden ödenebildiğini ve Ermenistan ziyaretleri öncesinde ve Ermenistan'daki ziyaretleri esnasında Türk Lirası'nı (TL) AMD'ye çevirmelerinin mümkün olmadığını göz önünde bulundurmalıdır. Vatandaşlar Türkiye'den ayrılmadan önce TL'yi Avro veya ABD dolarına çevirmeli ve bu parayı havaalanında veya Ermenistan'da kaldıkları süre içerisinde Ermenistan'daki döviz bürolarında ve/veya bankalarda AMD'ye çevirmelidir. Bununla birlikte, Ermenistan genelinde ATM'ler mevcuttur ve MasterCard ve Visa kartları yaygın biçimde kullanılmaktadır. ATM'lerden sadece Ermenistan Dramı cinsinden para çekilebilmektedir.

E-vizeler Ermenistan Dışişleri Bakanlığı tarafından verilmektedir ve işlem süresi 3 çalışma günüdür. Bakanlığın her türlü ek bilgi ve belge talep etme yetkisi bulunmaktadır. E-vize sistemi sadece kısa süreli (21 güne kadar) ve uzun süreli (120 güne kadar) Ziyaretçi Vizeleri için geçerlidir. Her vize türü için belirlenmiş olan ücretler E-vize sistemi için de geçerlidir ve ayrıca cüzi bir işlem ücreti de uygulanmaktadır.

Yukarıda belirtilen şartlar, umuma mahsus pasaport sahibi Türkiye vatandaşları için geçerlidir. Hususi (Yeşil), Hizmet (Gri) veya Diplomatik (Siyah) pasaport sahipleri, Ermenistan vizesini davet mektubuyla veya Ermenistan'ın Gürcistan'daki konsolosluk ofislerinin diplomatik temsilciliklerinden almak zorundadır. Davet mektubuyla Ermenistan'a seyahat eden Türkiye vatandaşları kapıda vize alamazlar. Davet mektupları,⁷ aşağıda belirtilen kişiler/makamlar tarafından, planlanan ziyaretten 3-4 hafta önce Ermenistan'ın Gürcistan'daki diplomatik temsilciliklerine veya Ermenistan Dışişleri Bakanlığı'na ibraz edilmelidir:

- Ermenistan'da kayıtlı tüzel kişiler veya
- Ermenistan makamları ve diplomatik temsilcilikler veya uluslararası kuruluşlar veya temsilcileri (davet mektupları gerçek kişiler tarafından OVIR'e teslim edilmelidir).

Yukarıda belirtilen pasaport türleri için vize ücreti 5.000 AMD'dir (yaklaşık 9.73 ABD doları) ve bu bedelin davet mektubu ibraz edilmeden önce ödenmesi gerekmektedir. Bu kişiler Ermenistan'a ancak davet mektubu Ermenistan Dışişleri Bakanlığı tarafından onaylandıktan sonra seyahat edebilirler. Vize süresi davet mektubunda belirtilen varış ve ayrılış tarihleriyle aynıdır ve kalış süresi 120 günü geçemez (120 gün kalma durumunda ilgili ücret uygulanır). Bu pasaportların sahipleri, Ermenistan Dışişleri Bakanlığı tarafından kendilerine gönderilen resmi bildirimle sınır kapılarından Ermenistan'a giriş yapabilirler. Bu vatandaşların, kaldıkları süre içerisinde vize almak için Ermenistan Dışişleri Bakanlığı'na gitmeleri gerekmektedir. Bu kişilerin giriş vizesi başvuru formunu,⁸ geçerli pasaportları ile birlikte ibraz etmeleri gerekmektedir.

Yabancı ülke vatandaşlarına, Ermenistan'da aşağıdaki ikamet izinleri verilebilmektedir:⁹

- a) Geçici
- b) Daimi
- c) Özel

Eğitim, çalışma izni almış olmak, Ermenistan'da geçici ikamet izni olan bir yabancı ülke vatandaşının eşi, ebeveyni veya çocuğu olmak veya Ermenistan'da iş faaliyetlerinde bulunmak gibi sebeplerle, Ermenistan'da bir yıla kadar veya daha fazla süreyle ikamet edecek kişilere geçici ikamet izni verilebilir. Geçici ikamet izni bir yıl süreyle verilir ve her defasında bir yıllığına olmak üzere uzatılabilir. Ermenistan'da serbest meslek sahibi olmak ve geçici çalışma vizesi almak isteyen yabancı ülke vatandaşlarının, işletmelerini Ermenistan'da tescil ettirmeleri ve ilgili başvuruyu yapmaları gerekmektedir. Bununla birlikte, devlet makamlarının başvuruyu onaylama veya reddetme yetkisi bulunmaktadır.

Aynı takdir yetkisi, yabancı ülke vatandaşlarının yukarıda belirtilenlerin dışında, başka nedenlerle Ermenistan'ı ziyaret ettiği durumlarda da geçerlidir. Örneğin, bazı değişim programları için Ermenistan'ı ziyaret etmek isteyenlerin duruma yönelik özel bir yasa bulunmamaktadır. Bu nedenle Ermenistan'daki kalış sürelerini turist veya göçmen olmayan kişi olarak uzatmak isteyenler, Ermenistan'dan çıkış yaparak Gürcistan'a gitme ve daha sonra ziyaretçi (turist) vizesi alarak yeniden giriş yapma yoluna başvurmaktadır.

Yabancı ülke vatandaşlarına, aşağıda belirtilen durumları kanıtlamaları halinde daimi ikamet izni verilebilmektedir:

- a) Ermenistan Cumhuriyeti vatandaşı olan veya özel ikamet statüsüne sahip eşi veya yakın akrabası (ebeveyn, çocuk, kardeş, büyükanne veya büyükbaba) olmak; kalacak yer ve geçim imkanına sahip olmak; ve daimi ikamet izni başvurusunda bulunmadan önce üç yıl Ermenistan'da yaşamış olmak;
- b) Ermeni kökenli olmak veya Ermenistan'da iş faaliyetlerinde bulunmak.

Daimi ikamet izni 5 yıllığına verilir ve her seferinde 5 yıl süreyle uzatılabilir.

Sınır dışı edilme

Vize süresi veya ikamet izni süresi dolduğunda veya ikamet izni verilmediğinde, yabancı ülke vatandaşları Ermenistan'ı kendi istekleriyle terk etmemelidir.¹⁰ Eğer kişi Ermenistan'ı kendi isteğiyle terk etmezse, Polis sınır dışı soruşturması başlatarak dosyayı mahkemeye gönderir.

Bir yabancı ülke vatandaşının, insan haklarının ihlal edildiği bir ülkeye, özellikle de kişinin ırkı, dini, sosyal statüsü, sivil veya siyasi görüşleri sebebiyle zulme uğradığı veya işkence veya diğer insanlık dışı veya aşağılayıcı muameleye veya cezaya veya idam cezasına maruz kalabileceği bir ülkeye gönderilmek üzere sınır dışı edilmesi yasaktır.

Zulüm ve işkence veya diğer insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele ve ceza tehdidi ile ilgili ispat yükünün yabancı ülke vatandaşının üzerinde olduğu unutulmamalıdır.

Ayrıca, Ermenistan'da ikamet eden yabancı ülke vatandaşlarının

- a) reşit olmamaları ve ebeveynlerinin yasal olarak Ermenistan'da ikamet ediyor olması,
- b) Ermenistan'da 80 yaşından büyüklere veya reşit olmayan kişilere bakıyor olmaları durumunda, sınır dışı edilmeleri yasaktır.

Toplu sınır dışı edilme de yasaktır.¹¹

Sınır dışı soruşturması sırasında yabancı ülke vatandaşları, Ermenistan vatandaşları ile aynı adil yargılanma haklarına sahiptir.¹² Yerel mahkemeler, sınır dışı etmeyi kabul etme veya reddetme yönünde karar verir. Bu karar temyiz edilebilir, temyiz durumunda sınır dışı etme işlemleri askıya alınır.

Vize süresinin sona ermesi durumunda, umuma mahsus pasaport sahipleri, vizelerinin geçerlilik süresi sona ermeden önce OVIR'e başvurarak vizelerini uzatabilirler. Aksi takdirde, hava yoluyla seyahat ediyorlarsa havaalanındaki vize ihlali bürosunda; Gürcistan üzerinden kara yoluyla seyahat ediyorlarsa da sınır kapısında para cezası ödemek zorundadırlar. Para cezası ile ilgili belirlenmiş sabit bir bedel yoktur ve bu bedelin ne olacağına vize ihlali bürosu tarafından karar verilir. Ancak bu bedel 100.000 AMD civarında olmaktadır. Umuma mahsus pasaport sahiplerinin aksine; hususi, hizmet ve diplomatik pasaport sahipleri vize sürelerini uzatamazlar ve vize ihlali bürosunda ödemeleri gereken para cezasına ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu kişiler böyle bir durumda yasal olarak sorumlu tutulacaktır.

Özgürlükten yoksun bırakılma:

Yabancılar aşağıdaki hallerde bir transit bölgesi veya özel olarak tahsis edilmiş bir merkeze yerleştirilebilir:

- yabancı ülke vatandaşının menşe ülkesine geri dönmesinin mümkün olmaması,
- kişinin pasaportunun olmaması,
- kişinin Ermenistan sınırını geçersiz bir kimlik belgesi ile geçmiş olması,
- kişinin giriş vizesinin reddedilmiş olması,
- kişinin ikamet başvurusunun reddedilmiş olması¹³

Sınır kontrol makamları, yabancı ülke vatandaşının transit bölgesine yerleştirilmesinin ardından 24 saat içinde yerel mahkemeye başvurarak yabancı ülke vatandaşının 90 güne kadar alıkonması için izin talep etmelidir. 90 gün sonrasında kişinin geri dönmesi mümkün değilse, yabancı ülke vatandaşı Polisten en fazla 1 yıl süreyle geçici izin alabilir.

Yabancı bir ülke vatandaşının sınır dışı soruşturması esnasında veya sınır dışı kararının uygulanması öncesinde kaçabileceğine yönelik yeterli şüphe bulunması durumunda, bu kişi gözaltına alınabilir ve özel olarak tahsis edilmiş bir

merkezde tutulabilir.¹⁴ Polis, yabancı ülke vatandaşı transit bölgeye yerleştirildikten sonra 48 saat içinde yerel mahkemeye başvuruda bulunarak yabancı ülke vatandaşının 90 güne kadar alıkonması için izin talep etmelidir.

Polis, alıkonmanın ardından en geç 24 saat içinde, alıkonulan kişinin ülkesinin elçilik veya konsolosluk birimlerini veya Ermenistan'da ikamet eden yakın akrabalarını bilgilendirmekle yükümlüdür. Türkiye vatandaşlarının gözaltına alınması durumunda Polis Ermenistan Dışişleri Bakanlığı'nı bilgilendirir ve Bakanlık da bir Türk vatandaşının Ermenistan topraklarında gözaltına alındığıyla ilgili, Türkiye'nin Gürcistan Büyükelçiliği'ne bilgi verir.

Gözaltına alınan yabancı uyruklu kişi, sınır dışı soruşturması sonucunda verilen mahkeme kararı yürürlüğe girene kadar özel merkezde tutulabilir, ancak bu süre 90 günden uzun olamaz.

Alıkonan veya tutuklanan yabancı ülke vatandaşları aşağıdaki haklara sahiptir:¹⁵

- tutuklanma veya alıkonma sebepleriyle ilgili anladıkları bir dilde veya bir çevirmen yardımıyla bilgilendirilmek,
- kendileriyle ilgili verilen her türlü karara mahkeme nezdinde itiraz etmek;
- avukat veya başka bir hukuki temsilci (STK temsilcileri dahil), veya menşe ülkenin diplomatik veya konsolosluk birimlerinin yetkilisi tarafından ziyaret edilmek. Türkiye vatandaşları söz konusu olduğunda, Ermenistan ile Türkiye arasında diplomatik ilişkilerin olmaması nedeniyle diplomatik veya konsolosluk birimlerinin yetkilisi tarafından ziyaret edilmek mümkün değildir. Türkiye'nin Gürcistan Büyükelçiliği, tutuklanan kişi hakkında bilgi almak ve bu bilgiyi kişinin Türkiye'deki yakınlarına iletmek için yerel avukatlarla irtibata geçebilir. Tutuklanan kişi, Türkiye'nin Gürcistan'daki büyükelçiliği veya konsolosluğu aracılığıyla Ermeni avukatların bir listesine ulaşabilir. Ayrıca, avukatlar listesi ve iletişim bilgilerine, Baro ofislerinden veya web sayfasından ulaşmak da mümkündür.¹⁶
- serbest bırakılma talebiyle mahkemeye başvurmak;
- gerekli sağlık hizmetlerinden faydalanmak.

Suçluların İadesi:

Kişiyi isnat edilen suçun idam cezası gerektiren bir suç olması veya kişinin işkence, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezaya maruz kılabileceğinden şüphelenmek için ciddi gerekçeler bulunması durumunda, yabancı ülke vatandaşlarının iadesi yasaktır.¹⁷

Suçun yurt dışında işlendiği ve kişinin Ermenistan topraklarında yakalandığı durumlarda, iade dilekçesinin alınması ve iadeyi engelleyen koşulların netleştirilmesi amacıyla kişi 40 gün süreyle geçici olarak tutuklanabilir.¹⁸

İade amacıyla gözaltında tutulma, toplamda 8 ayı geçmemek üzere, her defasında iki ay süreyle gerçekleştirilebilir. Aynı kural, özgürlükten yoksun bırakılma ile ilgili olmayan diğer kısıtlama önlemleri için de geçerlidir.¹⁹

Tutuklanan veya gözaltına alınanların avukata erişim, haklarındaki suçlamaları öğrenme, soruşturmacı, savcı veya mahkeme kararlarına itiraz etme hakları; tercüman hakkı ve yakın akrabaları ile iletişim kurma hakkı vardır.²⁰

Yurt dışında açılan ceza davası, duruşma öncesi süreçte ise, iadeye izin verme veya iadeyi reddetme kararı Başsavcı tarafından verilir. Dava duruşma aşamasında ise veya kesin bir karar verilmişse, karar Adalet Bakanı veya Adalet Bakanının talebi ile kararı kabul eden mahkeme tarafından verilir.²¹ Kararın tebliğ edilmesini takiben 10 gün içinde Ceza Temyiz Mahkemesi'ne itiraz edilmesi mümkündür. Ceza Temyiz Mahkemesi kararları da, tebliğ tarihinden itibaren 5 gün içinde Yargıtay'a götürülebilir.

Yabancı devletin iade talebi aşağıdaki hallerde reddedilebilir:

- kişiyi Ermenistan'a sığınma hakkı tanınmış olması
- kişinin siyasi nedenlerle, ırkı yüzünden veya dini nedenlerle zulüm görüyor olması
- kişinin savaş dışı dönemde askeri suç işlediği için zulüm görüyor olması
- suçun Ermenistan topraklarında işlenmiş olması.²²

Ermenistan ve Türkiye, BM Sınırşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesi gibi uluslararası çok taraflı çerçeve anlaşmalar veya Interpol gibi uluslararası örgütler çerçevesinde iade prosedürleri konusunda işbirliği yapabilmektedir. Bununla birlikte, diplomatik ilişkilerin olmaması nedeniyle bu tür işbirliği girişimleri münferit vakalarla sınırlı kalmaktadır.

Sığınma:

Ermenistan'a sığınma başvurusunda bulunabilmek için, kişinin;

- Ermenistan sınırında ise, sınır kontrol makamlarına sözlü, yazılı veya işaret dili ile başvuruda bulunması, veya
- Ermenistan toprakları içerisinde ise, Devlet Göç Hizmetleri'ne (SMS) veya Polise başvuruda bulunması gerekmektedir.²³

Yukarıda belirtilen seçenekler yaygın olarak uygulanmakla birlikte, kişinin gözaltında veya tutuklu olduğu sırada polis merkezinde de başvuruda bulunabileceği unutulmamalıdır. Bu durumda, yetkililer her koşulda başvuruyu kabul etmek zorundadır.

Kişinin,

- Barışa karşı veya insanlığa karşı suçlar veya savaş suçları işlemiş olduğuna,
- Ermenistan'a sığınma başvurusunda bulunmadan önce siyasi olmayan bir suç işlemiş olduğuna,
- Birleşmiş Milletler'in amaç ve ilkelerine aykırı davranışlarda bulunmaktan suçlu bulunmuş olduğuna yönelik ciddi bir kanaat bulunması halinde, yabancı ülke vatandaşlarına sığınma hakkı tanınmaz.²⁴

Ayrıca kişinin zulüm görme tehlikesi, insan hakları ihlalleri veya menşe ülkesine geri dönme korkusuyla karşılaşmadığı güvenli üçüncü bir ülkeden geldiği hallerde veya yaygın şiddet, dışarıdan gelebilecek bir saldırı, iç çatışma veya kamu düzenini bozan başka olaylarla karşılaşma korkusunun olmadığı ve kişinin menşe ülkesine dönebileceği durumlarda da sığınma talebi reddedilebilir.

Devlet Göç Hizmetleri temsilcileri, sığınma hakkı tanınmasının gerekçelerini değerlendirmek üzere mülakatlar yapar ve sonrasında sığınma hakkının tanınmasına veya reddedilmesine yönelik karar alır. Sığınma hakkının reddedilmesi durumunda, bu karara yönelik, karar alındıktan sonra 30 gün içinde İdare Mahkemesi'ne itiraz edilebilmektedir.²⁵

Mülkiyet hakları:

Yabancı ülke vatandaşları, sadece Ermenistan vatandaşlarına tanınmış olan toprak mülkiyeti hakkı hariç, Ermenistan vatandaşlarıyla aynı mülkiyet haklarına sahiptir.²⁶

Para transferi:

Halihazırda Türkiye'nin Ermenistan'a yapılan ve Ermenistan'dan gelen banka havalelerine yönelik gayri resmi yaptırımları bulunmaktadır. Her türlü işlem Dış Ticaret Müsteşarlığı onayına tabidir. Sadece bazı özel bankalar Ermenistan'a yapılan ve Ermenistan'dan gelen banka havalelerine vaka bazında izin vermektedir.²⁷

Hukuki Yardım:

Türkiye'den gelen vatandaşların hukuki yardıma ihtiyaç duyması halinde, hem başkent Yerevan'da hem de bölgelerde birçok hukuk bürosu bulunmaktadır. Ayrıca, Türkiye vatandaşları Ermenistan Barosu'nun resmi web sitesini, www.advocates.am adresini ziyaret ederek yetkili avukatlar listesine de erişebilirler. Yerel avukatlar, devlet ve devlet dışı aktörler nezdinde hukuki temsil sağlanmasında, vize başvuruları, ikamet izni talepleri, sığınma başvuruları vb. dahil olmak üzere yasal belgelerin doldurulmasında Türkiye vatandaşlarına yardımcı olabilmektedir. Türkiye vatandaşları ile yerel avukatlar arasında cezai, hukuki ve idari davalarda daha önce başarılı işbirlikleri yaşanmıştır.

- 1 Statistical yearbook of the Republic of Armenia (2010-2019)
- 2 Ermenistan ve Türkiye Arasında Konsolosluk İlişkileri Geçici Politika Belgesi, Ermenistan-Türkiye Uzman Diyalog Grubu, Eylül 2018
- 3 https://www.mfa.am/filemanager/consular/visa/uppon_arivaLeng.pdf. Türkiye vatandaşları Ermenistan'a kara yolu ile Gürcistan üzerinden, Bagratashen veya Sadakhlo sınır kapılarından giriş yapmaları durumunda, Tiflis'teki Ermenistan Cumhuriyeti Büyükelçiliği'ni ziyaret etmeli ve Bakanlık tarafından adlarına çıkartılan özel izin mektubunu ibraz ederek Büyükelçilik'ten vizelerini almalıdır. Elçiliğe konuyla ilgili önceden bildirimde bulunulması durumunda vizenin aynı gün verilmesi mümkündür. Tiflis'teki Büyükelçilik sadece hafta içi ve çalışma saatleri içinde ziyaretçi kabul etmektedir. Bu nedenle, seyahat tarihlerinin buna göre planlanması önemlidir. Ermenistan Tiflis Büyükelçiliği web sitesi: <https://georgia.mfa.am/en>.
- 4 <https://evisa.mfa.am/>
- 5 Güncel ücretlerle ilgili daha fazla bilgi için lütfen <https://www.mfa.am/en/fees/> adresini ziyaret ediniz.
- 6 21 Haziran 2021 itibariyle 1 Türk Lirası 59.16 AMD değerindedir, 1 Amerikan doları 513.73 AMD değerindedir.
- 7 https://www.mfa.am/filemanager/consular/visa/invitation_form.pdf
- 8 <https://www.mfa.am/filemanager/consular/visa/visaappform.pdf>
- 9 Yabancılar Kanunu, Madde 14
- 10 Yabancılar Kanunu, Madde 30
- 11 Yabancılar Kanunu, Madde 32
- 12 Yabancılar Kanunu, Madde 33
- 13 Yabancılar Kanunu, Madde 37
- 14 Yabancılar Kanunu, Madde 38
- 15 Yabancılar Kanunu, Madde 39
- 16 Baro – web sitesi: www.advocates.am; Adres: 7-2 Zakyan Street, Erivan.
- 17 Yabancılar Kanunu, Madde 41
- 18 Ceza Muhakemesi Kanunu, Madde 478.2
- 19 Ceza Muhakemesi Kanunu, Madde 478.3
- 20 Ceza Muhakemesi Kanunu, Madde 478.4
- 21 Ceza Muhakemesi Kanunu, Madde 479
- 22 Ceza Muhakemesi Kanunu, Madde 488
- 23 Mülteciler ve İltica Kanunu, Madde 13
- 24 Mülteciler ve İltica Kanunu, Madde 11
- 25 Mülteciler ve İltica Kanunu, Madde 57
- 26 Ermenistan Cumhuriyeti Anayasası, Madde 60, paragraf 6
- 27 *Armenia and Turkey an Overview of Relations and Prospects for Normalisation* (Ermenistan ve Türkiye, İlişkilere Genel Bir Bakış ve Normalleşme Beklentileri), Artak Ayunts & Talha Köse, Burcu Becermen'in katkısıyla, Mart 2019, Hrant Dink Vakfı Yayınları, s.29

Bu çalışma Chrest Foundation, İsviçre Dışişleri Federal Bölümü ve Olof Palme International Center tarafından desteklenmiştir. Bu çalışmanın içeriği tamamen bilgi amaçlıdır ve resmi tavsiye niteliği taşımaz. Burada belirtilen tutarlar işbu belgenin yayımlandığı tarihte geçerlidir.